

myšlienkový proces vedie niekoho ku konaniu (napr. k realizácii sformovaného úmyslu), potom tieto tvrdenia a presvedčenia majú motivačný účinok, motivujú ku konaniu (s. 103). Praktické usudzovanie potom odhaľuje dôvody alebo chcenie agensa, nemusi ich však na rozdiel od praktického sylogizmu explicitne obsahovať (s. 105-106).

Schuelerova koncepcia praktického usudzovania, zdôvodňovania a vysvetľovania konania sa u jeho analyticko-filozofických kolegov stretla s odozvou a diskusia pokračuje ďalej. Otázky, ktoré nastoľuje, najmä otázka, ako je to so žiadostivosťou v našom konaní, by sa mohli (konečne) stať aj predmetom širšej diskusie v našej filozofii.

Emil Višňovský

PhDr. Emil Višňovský, CSc.
Kabinet výskumu sociálnej
a biologickej komunikácie SAV
Dúbravská cesta 9
813 64 Bratislava
SR

MONOGRAFIA PAR EXCELLENCE

MARTIN ŽILÍNEK: *Éthos a utváranie mravnej identity osobnosti*. Bratislava, IRIS 1998, 232 s.

Iba nedávno sa mi dostala do rúk monografia Martina Žilínka *Éthos a utváranie mravnej identity osobnosti*, ktorá ma výsostne zaujala svojím obsahom a spôsobom spracovania problematiky pedagogicko-filozofickej - takže autora možno otvorene nazvať filozofujúcim pedagógom či pedagogickým filozofom. Obe určenia sú vyjadrením šírky jeho vedomostí, tak filozofických, ako aj pedagogických, i kvality ich spracovania.

Osobne sa priznávam, že takú náročnú problematiku zvládnuť na vysokej kvalitatívnej úrovni nie je práca najľahšia - snád' mi to pripomína práce Vladimíra Grulichy, ktorý sa venoval spracovávaniu materiálov filozoficko-pedagogických.

Už samotný názov práce *Éthos a mravná identita osobnosti* je vyjadrením hlbokého zamerania na filozofickú problematiku identity osobnosti a jej éthosu.

Práca je logicky a neformálne členená do siedmich kapitol, pričom každá - bez výnimky - je vyjadrením hlbokého prehľadu autora o takom obrovskom množstve preštudovanej literatúry, ako i jej vedeckého adekvátneho spracovania. Autor sa od sociokultúrnych východísk mravnej kultivácie človeka, humanisticko-axiologickej dimenzie mravnosti, základov teórie utvárania mravnej identity osobnosti, metód stratégie a praxe utvárania mravnej identity osobnosti, súčasťou utvárania mravnej identity osobnosti, obsahových súčastí utvárania mravnej identity osobnosti (čo je výsostne filozoficky zameraná časť monografie) dostáva k ich praktickej pedagogickej realizácii - k prosociálnosti utvárania mravnej identity osobnosti a ďalej až k morálke učiteľského

povolania, k etickému kódexu poslania pedagóga, takému dôležitému pre dnešný pedagogický proces.

Svojím obsahom práca svedčí o hlbokej znalosti autora jednak pramenných materiálov, jednak z oblasti filozofie, etiky a pedagogiky.

Sama sa tak ako filozofický antropológ a etik pýtam, ktoré z uvedených častí sa viažu k mojej pedagogickej (etika) a vedeckej (filozofická antropológia) orientácii? Rozhodne to budú kapitoly, v ktorých autor rieši problematiku etiky - morálky, výchovy k mravnosti a axiológie mravnosti a jej základných mravných hodnôt (s. 42-54).

Autor v práci veľmi elegantne vyjadruje vlastný názor na problematiku mravnosti, etiky a morálky - ich vzťahovej komplementarity, keď jasne hovorí: "Mravnosť je podstatnou stránkou ľudskej kultúry, veľkou humanistickou hodnotou, ktorá pozdvihuje človeka, vzbudzuje a rozvíja v ňom ľudskosť. Všetky ideály duchovného a materiálneho zdokonaľovania človeka, spoločnosti a ľudstva majú svoju mravnú určenosť. Pochopiť zákonitosť mravného vývoja znamená pochopiť svet ako celok a človeka v ňom." (s.32).

S podobným názorom sa stretávame aj v kolektívnej práci V. Gluchman, M. Dokulil a kol.: Teoretické otázky etiky (Etika I.), Prešov 1998, kde práve v Etike I. má M. Žilínek pôsobivú štúdiu, ktorá je časťou práce pod názvom *Aktuálne otázky mravnej výchovy* ([2], 149-167). I keď v tejto časti práce obhaja pojem výchovy, čo nie je na škodu, práve prakticky sa pozerá na prienik teórie do praxe, konkrétne mravnej výchovy. Čitateľ cíti pri čítaní jeho hlboké filozofické zázemie a komparáciu filozofie etiky zvlášť. Veľmi pekne to vyjadril slovami: "Mravná výchova je ťažiskovou oblasťou edukatívno-vychovávateľského pôsobenia na človeka. V taxonómii cieľov a obsahu mravnej výchovy vychádzame z axiologickej podstaty mravných fenoménov. Kým v etickom systéme a v teoretických koncepciách morálky vystupujú vo všeobecnej abstraktno-filozofickej podobe, v teórii mravnej výchovy sa transformujú, rozvíjajú a konkretizujú do edukatívnej podoby." ([2], 149).

Podobné, ale oveľa rozpracovanejšie myšlienky, nájdeme v jeho monografii, ktorá je písaná logicky a neformálne ako vhodná práca jednak pre študentov Filozofickej fakulty - v odbore pedagogika i filozofia, ale i pre tých, ktorí sa bytostne o problematiku etiky, filozofie a mravnej výchovy zaujímajú. Nájdú v nej skutočne veľa podnetných myšlienok pre polemiku s vlastnými myšlienkami. Kiež by takými odborne fundovanými prácami bol obohatený náš knižný trh!

LITERATÚRA

- [1] ŽILÍNEK, M.: Éthos a utváranie mravnej identity osobnosti. Bratislava, IRIS 1998.
- [2] ŽILÍNEK, M.: Aktuálne otázky mravnej výchovy. In: Teoretické otázky etiky. Etika I. Prešov 1998.

Doc. PhDr. Anna Klimeková, CSc.

Katedra spoločenskej výchovy

a etiky PdF v Prešove

ul. 17. novembra 1

080 01 Prešov

SR